

Brusel 18. listopadu 2024
(OR. en)

14375/24

COPS 619
POLMIL 347
EUMC 539
INDEF 66
CORLX 1109
CFSP/PESC 1633
CSDP/PSDC 809
PESCO 27

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	ST 14373/24 COPS 590 POLMIL 345 EUMC 518 INDEF 60 CORLX 1021 CFSP/PESC 1517 CSDP/PSDC 771 PESCO 22
Předmět:	Závěry Rady o strategickém přezkumu stálé strukturované spolupráce

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o přezkumu stálé strukturované spolupráce, jak je schválila Rada na svém zasedání konaném dne 18. listopadu 2024.

Závěry Rady o strategickém přezkumu stálé strukturované spolupráce

Úvod

1. Rada vítá skutečnost, že se stálá strukturovaná spolupráce (PESCO) od svého vzniku v roce 2017 stala ústředním rámcem pro prohloubení obranné spolupráce mezi zúčastněnými členskými státy na úrovni EU. Prostřednictvím přísnějších závazků a projektů spolupráce v rámci PESCO zintenzivnily zúčastněné členské státy své úsilí v oblasti obrany. To zahrnuje operační připravenost a interoperabilitu, výdaje na obranu a investice do obrany, rozvoj schopností, příspěvek ozbrojených sil zúčastněných členských států k nejnáročnějším misím, posílení evropské technologické a průmyslové základny obrany (EDTIB), ale i pomoc při budování společné strategické kultury.
2. Rada zdůrazňuje, že strategický přezkum stálé strukturované spolupráce prováděný v souladu s rozhodnutím Rady, kterým se zřizuje stálá strukturovaná spolupráce¹, je významným krokem k tomu, aby stálá strukturovaná spolupráce byla po roce 2025 silnější, strategičtější a účinnější. Rada vítá výsledky jednání zúčastněných členských států, jež byla uskutečněna ve fázi reflexe za podpory sekretariátu PESCO, a bere na vědomí doporučení obsažená ve výroční zprávě vysokého představitele o stavu provádění stálé strukturované spolupráce.

¹ Rozhodnutí Rady (SZBP) 2017/2315 ze dne 11. prosince 2017, kterým se zřizuje stálá strukturovaná spolupráce a stanoví seznam zúčastněných členských států.

3. Rada konstatuje, že zůstávají v platnosti platí klíčové zásady a cíle stálé strukturované spolupráce, jež jsou uvedeny v příloze rozhodnutí Rady, kterým se zřizuje stálá strukturovaná spolupráce. Stálá strukturovaná spolupráce je tudíž i nadále ambiciózním, závazným a inkluzivním právním rámcem EU pro investice do bezpečnosti a obrany občanů a území členských států EU. Pro zúčastněné členské státy představuje významný politický nástroj ke zlepšení jejich příslušných vojenských prostředků a obranných schopností prostřednictvím dobře koordinovaných iniciativ a konkrétních projektů na základě přísnějších závazků. Silnější a schopnější EU v oblasti bezpečnosti a obrany pozitivně přispěje ke globální a transatlantické bezpečnosti a bude doplňovat NATO, které pro své členy zůstává základem kolektivní obrany. Rada v tomto ohledu připomíná hlavní zásady stanovené ve Smlouvách i hlavní zásady dohodnuté Evropskou radou.
4. Rada připomíná, že stálá strukturovaná spolupráce musí přispívat k dosažení úrovně ambicí Unie a k plnění cílů a priorit společné bezpečnostní a obranné politiky a zároveň odrážet potřeby a požadavky zúčastněných členských států v novém bezpečnostním prostředí. Aby stálá strukturovaná spolupráce zůstala středobodem úsilí EU v oblasti bezpečnosti a dále jej posilovala, je třeba ji aktualizovat tak, aby zohledňovala příslušné stávající a připravované nástroje a politiky Unie, zejména ty, jež vyplývají ze Strategického kompasu pro bezpečnost a obranu².

² Dokument 7371/22.

5. Rada zdůrazňuje, že v souladu se společnými bezpečnostními závazky mezi Evropskou unií a Ukrajinou, jež byly podepsány dne 27. června 2024, je důležité přiblížit Ukrajinu obranným iniciativám EU. Rada dále zdůrazňuje, že stálá strukturovaná spolupráce by v relevantních případech měla také přispívat k širšímu úsilí EU zaměřenému na řešení vojenských potřeb Ukrajiny. Tím se podpoří celkové úsilí o zvýšení obranné připravenosti EU a zároveň se členským státům umožní pokračovat v poskytování vojenské podpory Ukrajině. Vojenská podpora bude poskytována při plném respektování bezpečnostní a obranné politiky některých členských států a s přihlédnutím k bezpečnostním a obranným zájmům všech členských států.
6. V tomto kontextu se Rada dohodla na úpravě stálé strukturované spolupráce s ohledem na její novou fázi, která bude zahájena v roce 2026, přičemž poskytuje následující pokyny v oblasti závazků, projektů a pracovních metod.

Závazky

7. Rada konstatuje, že aniž by se snížila stávající úroveň ambicí, měla by se stálá strukturovaná spolupráce opírat o závazky, které jsou strategičtější a političtější, konkrétní a racionalizované a jejichž počet je omezen. Rada doporučuje, aby byl revidovaný soubor závazků uspořádán podle klíčových oblastí, mezi než patří výdaje na obranu a investice do obrany, rozvoj schopností, vyzbrojování a průmyslová spolupráce či operační aspekty.
8. Rada zdůrazňuje, že je zapotřebí, aby byly v těchto závazcích stanoveny jasné a měřitelné cíle a aby se jejich prostřednictvím podpořilo provádění a zajistila transparentnost. Rada bere na vědomí, že se tím pomůže posílit politický dohled, podpoří se podávání zpráv zúčastněných členských států a zjednoduší se posuzování pokroku v rámci PESCO. To následně přispěje jednak ke zviditelnění stálé strukturované spolupráce, ale i k větší politické odpovědnosti.

9. Rada vítá skutečnost, že většina zúčastněných členských států soustavně zvyšuje výdaje na obranu, a to včetně investic do obrany. Rada zároveň vyzývá k dalšímu zvyšování tohoto úsilí a jeho dopadu a se zájmem očekává odpovídající zefektivnění relevantních závazků, mimo jiné prostřednictvím měřitelných ukazatelů pro další fázi PESCO, s cílem sladit je zejména s požadavky, jež vyplývají z měnícího se bezpečnostního prostředí. Rovněž bere na vědomí, že je důležité, aby se navýšené vnitrostátní rozpočty promítly do kooperativnějších investic do obrany, jež budou maximálně využívat stálou strukturovanou spolupráci, ale i další nástroje EU, s cílem posílit spolupráci mezi zúčastněnými členskými státy a zajistit schopnosti, které byly označeny za strategicky relevantní. Rada rovněž zdůrazňuje, že je důležité zvýšit úsilí zaměřené na dosažení společné referenční hodnoty týkající se obranného výzkumu a technologií a zároveň prostřednictvím dostupných nástrojů na úrovni EU podpořit příslušné politiky a činnosti.

10. Pokud jde o závazky týkající se obranného plánování, harmonizace požadavků a provádění nástrojů a iniciativ EU, Rada zdůrazňuje potřebu soudržnějšího a účinnějšího přístupu EU k rozvoji schopností, aby bylo možné usilovat o plnou interoperabilitu. Hlavním východiskem pro plánování obrany v celé EU, ale i pro stávající a budoucí iniciativy, politiky a právní předpisy v oblasti obrany je v této souvislosti i nadále plán rozvoje schopností a z něj odvozené priority rozvoje schopností EU. Rada zdůrazňuje, že tyto iniciativy, politiky a právní předpisy by měly být dále posíleny v rámci všech relevantních závazků. Zúčastněné členské státy by prostřednictvím kooperativního přístupu k rozvoji schopností EU měly co nejlépe využívat příležitostí ke spolupráci zjištěných v rámci koordinovaného každoročního přezkumu v oblasti obrany (CARD), aby mohly určit společné projekty a využít finančních nástrojů EU, jako je Evropský obranný fond a Program pro evropský obranný průmysl, navržených Komisí. Rada vyzdvihuje zásadní úlohu Evropské obranné agentury (EDA) a její odbornost k zajištění soudržné harmonizace stávajících a budoucích obranných iniciativ, politik a právních předpisů EU týkajících se cyklu rozvoje schopností a souvisejících oblastí. Rada v souladu se svým doporučením ze dne 13. listopadu 2023³ rovněž zdůrazňuje význam stále větší soudržnosti výstupů příslušných procesů EU a NATO v oblasti obranného plánování a rozvoje schopností.

³ Doporučení Rady ze dne 13. listopadu 2023, kterým se hodnotí pokrok dosažený zúčastněnými členskými státy při plnění závazků přijatých v rámci stálé strukturované spolupráce (PESCO) (dokument C/2023/994).

11. Rada bere na vědomí, že s ohledem na Strategický kompas a nejnovější vývoj mezinárodní bezpečnostní situace je třeba operační závazky aktualizovat. S cílem přispět k akceschopnosti EU, zvýšit interoperabilitu mezi členskými státy a posílit standardizaci (v souladu se standardy NATO) by operační závazky mohly především podporovat dosažení operační schopnosti, pokud jde o kapacitu EU pro rychlé nasazení, a provádění souvisejících cvičení EU s vyvedením vojsk, přičemž je třeba mít stále na paměti zásadu jednoho souboru sil. Rada rovněž znovu zdůrazňuje klíčový význam Evropského mírového nástroje jakožto globálního nástroje na podporu našich cílů v oblasti SZBP/SBOP. Rada dále konstatuje, že všechny relevantní závazky by měly zahrnovat spolupráci ve všech operačních oblastech (mezi něž patří pozemní, letecká, námořní, kybernetická a kosmická oblast), jakož i strategické podpůrné schopnosti a multiplikátory sil.
12. Rada rovněž zdůrazňuje, že je zcela zásadní, aby mise a operace EU měly k dispozici odpovídající personál, síly a schopnosti, a že je také důležité rozvíjet operační schopnosti, přičemž poukazuje na trvalý význam relevantních závazků.

13. Rada připomíná, že v souladu s jejími závěry z května 2024⁴ je třeba posílit evropskou technologickou a průmyslovou základnu obrany. V tomto smyslu a s cílem upevnit úlohu stálé strukturované spolupráce jakožto ústředního rámce v souboru nástrojů EU týkajících se obrany doporučuje Rada posílit vazby mezi stálou strukturovanou spoluprací a nástroji na podporu evropské technologické a průmyslové základny obrany. Závazky by měly být aktualizovány tak, aby byl dále zdůrazněn význam posílení evropské technologické a průmyslové základny obrany a zohlednily se přitom celkové cíle stanovené v příslušných dokumentech. Ve svých závěrech z května 2024 Rada uvítala předložení společného sdělení Evropské komise a vysokého představitele o nové strategii pro evropský obranný průmysl⁵ a vyzvala k dosažení pokroku ve veškeré práci na této strategii v koordinaci s členskými státy. Kromě toho by měla být pozornost zaměřena na posílení schopnosti reakce a odolnosti evropské technologické a průmyslové základny obrany, na snížení strategických závislostí, na zajištění bezpečnosti dodávek nebo na podporu užší spolupráce při společných nákupech. V této souvislosti Rada rovněž zdůrazňuje, že je důležité podporovat přeshraniční účast malých a středních podniků a společností se střední tržní kapitalizací v celé EU.

Projekty

14. Rada bere na vědomí, že stálá strukturovaná spolupráce poskytuje platformu pro zahájení projektů, jež mají pro EU a její členské státy strategický význam, mimo jiné pokud jde o reakci na potřeby související s celým spektrem schopností, a to i v případě vysoce intenzivní války. Tyto projekty by měly přispívat k plnění úrovně ambicí EU a zároveň řešit nedostatky v oblasti schopností a potřeby zúčastněných členských států, rovněž v souvislosti s jejich mezinárodními a vnitrostátními úkoly, ale i ochranu Unie a jejích občanů.

⁴ Dokument 9225/24.

⁵ Dokument 7339/24.

15. Rada zdůrazňuje, že je zapotřebí zlepšit kvalitu projektů. Projekty PESCO by v této souvislosti měly být rozvíjeny na základě příležitostí ke spolupráci stanovených v rámci každoročního přezkumu v oblasti obrany, čímž by se zohlednily priority rozvoje schopností EU pro rok 2023, včetně cílů v oblasti schopností s velkým dopadem. Tyto projekty by měly přispívat k soudržnosti schopností EU, jakož i výstupů EU a NATO v případech, kdy se požadavky překrývají, přičemž by měly mít pozitivní dopad jak na evropskou technologickou a průmyslovou základnu obrany, tak v celé EU.
16. Rada zdůrazňuje, že je důležité dodržovat kritéria pro posuzování návrhů projektů. Aby byl podpořen rozvoj strategických projektů, které mají dopad, měly by příslušné návrhy projektů obsahovat jasné a měřitelné cíle a harmonogramy stanovené členy projektu s cílem podnitit včasný pokrok. Rada rovněž vybízí zúčastněné členské státy k zahájení nového projektu pokud možno s nejméně třemi účastníky. Dále zúčastněné členské státy vyzývá k tomu, aby uzavřely projekty, které nejsou dostatečně výkonné nebo již nejsou považovány za relevantní. Rada mimo to zdůrazňuje, že zúčastněné členské státy mají rovněž možnost (výjimečně) zahájit nové projekty i mimo dvouletý projektový cyklus, je-li úroveň zralosti těchto projektů považována za dostatečnou a pokud k tomu Rada vysloví souhlas.

17. Rada konstatuje, že základním předpokladem úspěšného rozvoje a realizace projektů jsou dostatečné rozpočty a jejich účinné využívání. Rada zdůrazňuje, že je důležité prozkoumat finanční pobídky pro projekty PESCO, a to případně i prostřednictvím užší spolupráce s programy EU. Vybízí zúčastněné členské státy, aby i nadále co nejlépe využívaly Evropský obranný fond (EDF) a hledaly způsoby, jak uplatňovat jiné finanční nástroje EU, jako například Program pro evropský obranný průmysl (EDIP) navržený Komisí, s cílem rozšířit projekty spolupráce, spolupracovat na zmírnění nedostatků v oblasti schopností, podpořit agregaci poptávky a zintenzivnit společné nákupy. Rada zdůrazňuje, že je důležité stanovit jasné vazby mezi relevantními projekty PESCO a návrhy v rámci EDF.
18. Rada rovněž vybízí k včasnějšímu a strukturovanějšímu zapojení koncových uživatelů (zejména ozbrojených sil zúčastněných členských států) během celého životního cyklu projektu, a to i s využitím odborných znalostí a spolupráce v rámci Evropské obranné agentury (EDA). Připomínajíc rozhodnutí Rady, kterým se stanoví obecné podmínky, za nichž by třetí státy mohly být výjimečně přizvány k účasti na jednotlivých projektech PESCO⁶, zejména jeho článek 7, Rada zdůrazňuje, že je důležité obnovit jednání o společném souboru pravidel řízení⁷ s cílem případně upravit způsoby spolupráce s obranným průmyslem, výzkumnými ústavy a akademickou obcí, a to při plném respektování výsad Rady.

⁶ Rozhodnutí Rady (SZBP) 2020/1639 ze dne 5. listopadu 2020, kterým se stanoví obecné podmínky, za nichž by třetí státy mohly být výjimečně přizvány k účasti na jednotlivých projektech stále strukturované spolupráce.

⁷ Rozhodnutí Rady (SZBP) 2018/909 ze dne 25. června 2018 o sestavení společného souboru pravidel řízení pro projekty stále strukturované spolupráce.

19. Rada uznává, že je důležité, aby výsledky úspěšně dokončených projektů byly využívány. V této souvislosti Rada zdůrazňuje, že je zapotřebí stálou strukturovanou spoluprací více zviditelnit, případně i používáním označení „PESCO“ či proaktivní komunikací ohledně dopadu a přínosu úspěšných projektů a jejich možné přeměny ve funkční obranné schopnosti. Rada v tomto ohledu vyzývá sekretariát PESCO, aby v koordinaci se zúčastněnými členskými státy pokročil v nezbytné práci.
20. Připomínajíc společné bezpečnostní závazky Evropské unie a Ukrajiny, Rada bere na vědomí možnost, aby projekty PESCO dále přispívaly k cílům v nich stanoveným, mimo jiné prostřednictvím rozvoje schopností, které jsou rovněž zapotřebí pro vysoce intenzivní válku na evropském kontinentu. V této souvislosti Rada rovněž vyzývá zúčastněné členské státy, aby v mezích stávajícího právního rámce pro účast třetích států a s podporou sekretariátu PESCO usnadnily účast Ukrajiny na projektech PESCO a poskytly možnosti pro sdílení poznatků získaných během válečné agrese Ruska. Rada rovněž zdůrazňuje, že by se tím podpořilo posílení spolupráce, což by vedlo k postupné integraci ukrajinské technologické a průmyslové základny obrany do EDTIB.

21. Rada připomíná, že třetí státy splňující obecné podmínky by mohly být výjimečně přizvány k účasti na jednotlivých projektech PESCO, a to v souladu s postupem pro přizvání, jenž je uveden v rozhodnutí Rady, kterým se stanoví obecné podmínky, za nichž by třetí státy mohly být výjimečně přizvány k účasti na jednotlivých projektech PESCO. Třetí státy mohou přinášet dotčenému projektu podstatnou přidanou hodnotu a přispívat k posilování stálé strukturované spolupráce a společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) i k plnění přísnějších závazků, jak je zřejmé z projektu vojenské mobility. Rada s ohledem na své příslušné rozhodnutí považuje za přínosné dále využít zapojení třetích států do projektů PESCO v případech, kdy takové zapojení přinese přidanou hodnotu.

Pracovní metody a úloha sekretariátu PESCO

22. Rada zdůrazňuje, že zúčastněné členské státy i nadále odpovídají, především na politické úrovni, za to, aby měly o stálé strukturované spolupráci přehled, což zajistí mimo jiné posuzováním a přezkumem dosaženého pokroku a poskytováním strategického řízení. K tomuto účelu poslouží častější výměny mezi zúčastněnými členskými státy, a to i na úrovni ministrů, náčelníků generálního štábu a velvyslanců, zejména v oblastech, kde je třeba dále zvýšit úsilí.

23. Rada znovu potvrzuje, že vnitrostátní prováděcí plány mají klíčovou úlohu jednak jako nástroj k posílení transparentnosti mezi zúčastněnými členskými státy a hodnocení jejich pokroku při plnění přísnějších závazků, a jednak i na podporu výroční zprávy vysokého představitele. Rada vyzývá sekretariát PESCO, aby v koordinaci se zúčastněnými členskými státy předložil aktualizovaný a zjednodušený vzor vnitrostátních prováděcích plánů, jenž bude použit v příští fázi PESCO, s cílem dosáhnout toho, aby byly tyto plány politicky cílenější, stručnější a více orientované na budoucnost a přitom podávaly zprávy o plnění aktualizovaných závazků. Rada dále se zájmem očekává, že bude zachován roční cyklus vnitrostátních prováděcích plánů a dvouletý cyklus politických prohlášení.
24. Rada zdůrazňuje, že je klíčové zlepšit strategickou komunikaci zaměřenou na stálou strukturovanou spolupráci a úsilí zúčastněných členských států v tomto rámci a určenou pro různé cílové skupiny, včetně občanů EU. Konstatuje, že na podporu tohoto úkolu by měla být využita výroční zpráva vypracovaná vysokým představitelem a každoroční doporučení Rady. Účinná komunikace by zvýšila viditelnost stálé strukturované spolupráce jakožto klíčové obranné iniciativy EU a také by mohla dále přispět k širšímu úsilí EU zaměřenému na komunikaci v oblasti bezpečnosti a obrany.
25. Rada rovněž poukazuje na význam dalších specializovaných kurzů a odborné přípravy v oblasti stálé strukturované spolupráce, které bude zajišťovat Evropská bezpečnostní a obranná škola (EBOŠ) v závislosti na dostupných zdrojích.

26. Přestože je stálá strukturovaná spolupráce i nadále iniciativou vedenou členskými státy, Rada vítá silnější a účinnější úlohu sekretariátu PESCO při plnění cílů PESCO, zejména pokud jde o:

- posuzování plnění závazků;
- posuzování návrhů nových projektů stálé strukturované spolupráce;
- podporu při určování projektů na žádost zúčastněných členských států, a to v souladu s prioritami rozvoje schopností EU a příležitostmi spolupráce v rámci každoročního přezkumu v oblasti obrany;
- pomoc zúčastněným členským státům při řízení projektů a hodnocení dosaženého pokroku, mimo jiné shromažďováním a sdílením osvědčených postupů;
- pomoc zúčastněným členským státům při plnění vnitrostátních prováděcích plánů, mimo jiné shromažďováním a sdílením osvědčených postupů;
- podporu synergií mezi projekty;
- hledání synergií s dalšími relevantními iniciativami a nástroji;
- podporu Evropské bezpečnostní a obranné školy, podle potřeby, v souvislosti s kurzy a odbornou přípravou v oblasti stálé strukturované spolupráce
- a posílení strategické komunikace.

27. Aniž jsou dotčena jakákoli budoucí rozhodnutí, Rada zdůrazňuje, že je důležité zajistit odpovídající personální obsazení sekretariátu PESCO.

Další postup

28. Rada se zájmem očekává úpravu stálé strukturované spolupráce v souladu s těmito závěry Rady. Zejména vyzývá vysokého představitele, aby na základě pokynů uvedených v těchto závěrech včas navrhl s podporou sekretariátu PESCO vhodné změny právního rámce PESCO. Rada především se zájmem očekává, že do května 2025 bude provedena změna rozhodnutí Rady, kterým se zřizuje stálá strukturovaná spolupráce, a konce roku 2025 případně i změna rozhodnutí Rady o sestavení společného souboru pravidel řízení pro projekty stálé strukturované spolupráce, aby se vytvořily podmínky pro zahájení další fáze PESCO v roce 2026.
-